

ORIGINEA ROMÂNILOR

VOL. I
CE SPUN IZVOARELE ISTORICE

Alexandru Philippide

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Alexandru Philippide

ORIGINEA ROMÂNILOR

VOLUMUL I

CE SPUN IZVOARELE ISTORICE

TIPO MOLDOVA

Coperta *Cristian Almășanu*

**Consilier științific:
Prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu**

Redactor *Aurel Ștefanachi*

**ISBN 978-973-168-059-0
978-973-168-060-6**

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C N C S I S)

Iași, 2009

Editura **Tipo Moldova**
E-mail office@moldova.ro

P R E F A Ț Ă

Asupra lucrării de față am de făcut, în prealabil, observațiile următoare.

1. N-am putut stăpîni decît o parte din materia și din literatura privitoare la chestiune, pentrucă nu m-aŭ ajutat nici mîntea nici mijloacele de informație. Dar prea multă (căci de *toată* nici vorbă nu poate fi) materie și literatură privitoare la o chestiune nu poate stăpîni nimeni, chiar atunci cînd are la îndămină puteri sufletești mari și biblioteci bogate (nu biblioteci ca a mea și a universității din Iași). În special, din cauza insuficienței puterilor mele, tot ce s-a scris, ori se va fi scris, asupra chestiunii în limbile unghurească, sîrbă, bulgară, cehă, polonă, rusească, ori în vreo limbă germană nordică, n-am putut consulta, cu excepție de dările de samă care s-aŭ făcut prin reviste germane ori în alte scrieri asupra citorva din lucrările scrise în vreuna din aceste limbi. În astfel de împrejurări, fiindcă activitatea extensivă mi a fost în mod necesar mărginită, o activitate intensivă mi-a fost impusă, și fiindcă din cele două mijloace de informație, izvoare de o parte, scrieri pe baza izvoarelor de altă parte, trebuiesc preferite izvoarele, le-am preferit și eu pe acestea, și fiindcă n-am putut stăpîni toate izvoarele, am dat toată atenția numai unora din ele, dar *toată* atenția. Care sînt acelea, găsesc de prisos să le înșir aici. Ele se vor vedea în cursul lucrării. (Atîta doar aș putea spune, că cel mai însemnat izvor, și cel mai nou totodată, l-am găsit în limba romînească). Într-un tablou însă a parte dau întreaga bibliografie *consultată*. Fac aceasta pentru două motive, mai întîi pentrucă să aibă cetitorul un punct de sprijin în caz cînd citația va fi cumva nepreciză (Vezi mai jos sub 6), și apoi pentrucă *savantul* să-și dea socoteală de lipsurile bibliografice ale lucrării și eventual să le completeze. Această bibliografie însă are defecte, căci pe de o parte articule de revistă, care mi-aŭ servit

mult, sînt adeseori citate numai cu numele revistei unde s'au apărut, iar pe de alta scrieri care mi-au servit foarte puțin (Pe Ovidius, de pildă, l-am consultat numai ca să controlez citatele lui Tomaschek) sînt notate a parte.

2. Dupăcum starea precară a bibliotecelor care mi-au fost la dispoziție mi-a impus o restrîngere bibliografică, tot așa ea mi-a impus o utilizare a izvoarelor în edițiile nu cele mai bune. În recensiea pe care o face K. Dieterich în *Byzantinische Zeitschrift*, XVI, pag. 324—328 cărții *Geschichte des rumänischen Volkes* a lui N. Iorga, imputa lui Iorga că n-a utilizat edițiile scriitorilor byzantini de De Boor, Reifferscheid, Heisenberg, mai ales pentru autori așa de importanți și de des consultați ca Theophylaktos Simokattes, Theophanes Confessor, Georgios Monachos, Anna Komnena, Georgios Akropolites. Așa este, trebuie să consulte cineva edițiile lui de Boor, etc., dacă le are, mai ales că-s critice, și încă mai ales că-s nouă. Dar dacă nu le are? Noi aici la Iași avem pe scriitorii byzantini numai în edițiile de Paris, Venezia și Bonn, și cînd vine vremea lucrului, trebuie să se mulțamească cineva cu aceste ediții, căci nu se poate opri pentru a aștepta edițiile cele mai proaspete (chiar dacă ar avea bani să le cumpere), între altele nu se poate opri, de pildă, pentrucă dela un capăt la celălalt al pămîntului arde focul războiului și cărți nu se mai trimet dela un loc la altul, ci numai tunuri și carne pentru tunuri. Dar nu e totdeauna o nenorocire că n-are cineva la îndămină edițiile cele mai nouă. În ce privește în special pe scriitorii byzantini, eu posed întimplător ediția lui Georgios Monachus a lui De Boor, și nu mi-a servit la nimic mai bine decît o ediție mai veche, iar pentru greșeala făcută de De Boor, că a virit pe *torna* în loc de *retorna* în textul lui Theophylaktos și pe *frater* în loc de *fratre* în textul lui Theophanes vezi lucrarea de față § 110: dacă tot textul lui Theophylaktos și al lui Theophanes este cu acelaș discernămint constituit de De Boor, apoi n-am pierdut mult că nu m-am servit de edițiile acestui învățat. Dar oricum, edițiile critice, făcute adevărat pe baza a cit mai multe manuscrise ori pe baza tuturor manuscriptelor, s'au un avantaj, chiar dacă textul e defectuos constituit de editor, pe acela anume că dau multe variante și hotărâsc vîrsta manuscriptelor, astfel că ajută la precizarea chestiunii, mai ales cînd

este vorba de lucruri mărunte, de cuvinte. De pildă numele thrac din Ovidius Ex Ponto IV, 10, ²³ (Vezi lucrarea de față § 159) este dat de Tomaschek ca *Piacches*. Eu bucuros aş fi făcut controlul într-o ediție unde să fie însemnate variantele din manuscrite, dar n-am avut la dispoziție decît edițiile Lemaire, Paris, 1822 și Merkel, Leipzig, 1911, și acolo variante nu sînt date, iar lectura este *Phyaces*. Se poate întîmpla ca *Piacches* să fie cuvîntul just, dar de unde pot ști? La ediția critică te ajută editorul cu hotărîrea lui, dacă sî: nîmerește să aibă minte, apoi te ajută tu cît poți cu diferitele variante. Este prin urmare un neajuns că nu m-am servit totdeauna de edițiile cele mai bune. Am zis *totdeauna*, pentru că am avut și ediții bune la îndămină, și încă pentru izvoarele cele mai importante, anume edițiile Firmin Didot, dintre care unele, precum cea a lui Strabon făcută prin C. Müller, sînt cele mai bune posibile.

3. În recensia pe care o face Dieterich cărții lui Iorga *Geschichte des rumänischen Volkes* (Vezi mai sus sub 2) recensentul mai impută lui Iorga că pe Konstantinos Porphyrogenetos îl numește (à la franceza, Porphyrogénète) Porphyrogenetes, pe Akropolites îl numește Akropolitas, și pe Niketas Akominatos îl numește Choniates. Mărturisesc că din punctul acesta de vedere am procedat tot atît de neexact, ba și cu neconsecvență. E un obicei rău acesta, de a sticlei numele proprii, obicei care a purces dela Grecii cei vechi și a continuat pînă la Francezii și Germanii de astăzi. Germanii numai relativ de curînd au început a reproduce exact ortografia numelor proprii personale antice (și nu din cale afară de exact, căci continuă de a latiniza numele proprii personale grecești și de a scrie Aeschylus în loc de Aischylos, etc.), și încă și pînă astăzi cărțile lor—chiar ale celor mai pedanți—sînt pline de Lucian, Pindar, Plutarch, Horaz, Virgil; iar Francezii scriu—și probabil au să scrie pînă la infinit—Eschyle și Pintarque și Horace și Stace, etc. Cum ni s-ar putea cere sistemă și consecvență din acest punct de vedere nouă istoricilor, care am avut și avem atîtea exemple rele supt ochi? Pentru acela în lucrarea de față -os și -us, de pildă, dela terminațiile numelor proprii personale grecești se vor găsi alături, apoi Constantin cel născut în purpură va apărea ba ca Konstantinos Porphyrogenetos, ba ca Constantinus Porphyrogenitus, și

Anna, fata lui Alexios împăratul, va fi ba Komnena, ba Comnena, etc., iar pe Niketas (ori și Nicetas) Akominatos (ori și Acominatos) Choniates îl voi numi și eu adesea numai Niketas Choniates, după un obicei vechiu și înrădăcinat.

4. Mai rău stă încă lucrul cu numele de localități. Cel puțin pentru numele proprii personale are cineva un punct de sprijin în ortografia originalului, și oricât ar scri și ar pronunța Francezul de stălcit pe *Stace*, cunoaște cineva pe originalul Statius. Dar la numele de localități originalul e necunoscut, cel puțin aici în răsăritul Europei, căci acei care vorbesc de localitățile de pe aici ori au făcut hărțile geografice ale teritoriilor acestora sînt mai mult străini, mai ales Germani. Chiar localnicii, de pildă Romîni, dacă vorbesc de localitățile din propria lor țară, fac aceasta în așa chip, cu așa neprecizie scrisoare, încît de multe ori lectorul român însuș nu poate pricepe cum se pronunță în realitate numele cutării localității. Pentru acela vreo consecvență în scrisul numelor de localități nu se poate pretinde dela omul de știință atunci cînd acelaș localitate apare în diferite izvoare cu diferite ortografii. Trebuie să scrie și el cum găsește scris, ba într-un fel, ba în altul.

5. În general am păstrat ortografia etimologică a numelor etnice și topice antice : Hellada, Illyr, Scyth, Thrac, etc. Dar fără consecvență.

6. M-am servit de scurtări pentru a cita autorii numai cînd citațiile au trebuit să se repete des, astfel că ar fi fost în adevăr pierdere de vreme de a tot repeta titlul unei scrieri în întregime. Și se găsește în această lucrare anumite capitole (XI-XV, XVII-XVIII), unde firea lucrurilor a cerut ca citațiile să se facă des. La aceste anumite capitole scurtările au devenit ceva necesar, și pentru acela s-a dat cîteo listă a lor la începutul capitolului XI și capitolului XVII. O altă serie de scurtări, de altă natură, a devenit necesară prin împrejurarea că notele pe care le fac în capitolul III au trebuit să fie foarte des citate în cursul lucrării, mai ales în capitolul IV. S-a impus, deci, prin forța lucrurilor întrebuințarea de scurtări. În general însă evit scurtările pentru a cita lucrările autorilor. Și dacă cumva le întrebuințez, explicarea lor este dată, în afară de începuturile capitolelor XI și XVII, la tabloul bibliografic.

Tot așa evit scurtările de orice altă natură, și dacă întrebuițez vreo citeva, pe unele de nevoie, pentru că cuvintele respective se repetă prea des, pe altele din deprindere rea, explicarea lor o dau supt o rubrică a parte mai jos. Unele care-mi vor fi scăpat din vedere se înțeleg lesne fără nicio explicare.

7. Bucățile citate din autori le dau în traducere românească, afară de cele franceze, pe care le las de cele mai multe ori în limba de origine. Cuvintele citate din dicționare le dau cu traducerea din dicționarele respective, numai rar adaug traducerea românească.

8. Prin *pagina paris*. dela citațiile din scriitorii byzantini ediția Bonn însemnez cifrele marginale, care reprezintă de cele mai multe ori paginile ediției din Paris. Pentru comoditate am păstrat această numire de *pagină paris*. chiar acolo unde, ca la Constantin Porphyrogenetos, cifrele marginale reprezintă în ediția Bonn paginile unei alte ediții vechi. Acest lucru l-am făcut, pentru că ediția din Paris a servit de obicei acelora care au scris până astăzi asupra Românilor, și pentru că cu acele cifre marginale cineva poate găsi locul citat în oricare ediție a scriitorilor byzantini. Când a fost posibil, am citat cărțile și capitolele.

9. Cronologia e probabil pe ici pe colea greșită, cu un an sau doi în plus ori în minus.

10. Pozițiile geografice sînt date avîndu-se în vedere statele de dinainte de războiul din 1914.

11. Ortografia cuvintelor românești discutate este cea obișnuită românească. De ortografia fonetică specială mă servesc numai cînd este vorba de multă precizie. Pentru aceia adeseori scrisoarea obișnuită românească și cea precisă fonetică se găsesc în unul și acelaș cuvînt, astfel că precis fonetic este scris numai sunetul de care este în special vorba, de pildă *icîlôr* (=cu ortografia comună românească *icîlôr*, cu ortografia precisă fonetică *icîlôr*). Observații asupra ortografiilor comune românești și a celei fonetice se găsesc mai jos într-un tablou a parte.

Alexandru Philippide

Iași, Septembrie 1923.

ORIGINEA ROMÂNILOR

VOL. II
CE SPUN LIMBILE ROMÂNĂ ȘI ALBANEZĂ

Alexandru Philippide

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Alexandru Philippide

ORIGINEA ROMÂNILOR

VOLUMUL II

CE SPUN LIMBILE ROMÂNĂ ȘI
ALBANEZĂ

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Consilier științific:
Prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-059-0
978-973-168-061-3

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2009

Editura ***Tipo Moldova***,
E-mail: office@tipo.ro

CUPRINSUL VOLUMULUI II

	Pagina
Partea II. Ce spune limba română	3—570
Capitolul XI. Istoria sunetelor limbii române	3—224
§ 235. Feliuri de <i>a</i>	3—4
§ 236. Firea lui <i>ă</i> și a lui <i>î</i>	4—14
Nota. Recensiea lucrării lui Iosif Popovici, Fiziologia vocalelor românești <i>ă</i> și <i>î</i>	4—10
§ 237. <i>a</i>	14—36
§ 238. <i>e</i>	36—61
§ 239. <i>i</i>	61—73
§ 240. <i>o</i>	73—81
§ 241. <i>u</i>	81—91
§ 242. <i>ă, î</i>	91—101
§ 243. <i>r</i>	101—110
§ 244. <i>l</i>	110—119
§ 245. <i>m</i>	119—124
§ 246. <i>n</i>	124—137
§ 247. <i>p</i>	137—143
§ 248. <i>b</i>	143—148
§ 249. <i>t</i>	148—156
§ 250. <i>d</i>	156—165
§ 251. <i>c</i>	165—176
§ 252. <i>q</i>	176—177
§ 253. <i>g</i>	177—184
§ 254. <i>f</i>	184—187
§ 255. <i>v</i>	187—204
Nota. Originea formelor de viitor și de optativ ale dialectului istroromân	201—204
§ 256. <i>j</i>	204—210
§ 257. <i>h</i>	210—212
§ 258. <i>s</i>	213—224
§ 259. <i>dz</i> moștenit	224
§ 260. Consonante finale	224
Capitolul XII. Invățăminte trase din istoria sunetelor limbii române pentru originea Românilor	225—407
§ 261. Fenomene anteromânești	225
§ 262. Observații asupra lor	225—230
§ 263. Fenomene care au loc numai la elemente băștinașe în toate dialectele	230—231

	Pagina
§ 264. Observații asupra lor	231—236
Nota. Ce se înțelege prin romina primitivă	233—236
§ 265. Fenomene care au loc numai la elemente băștinașe, însă nu în toate dialectele, ori nu la fel în toate dialectele	236—237
§ 266. Observații asupra lor	237—240
§ 267. Fenomene care au loc în toate dialectele	240—242
§ 268. Observații asupra lor	242—314
Nota. Baza de articulație și baza psihologică.—Filologia idealistă. Recensia a două din lucrările lui Karl Vossler.—Influența limbii autohtone asupra limbii nouă adoptate.—Inprumutul ori amestecul vorbirilor, așa numitul moment sociologic	245—309
§ 269. Fenomene la care avem a face cu asemănări parțiale, ori între două dialecte cu excluderea celui de al treilea, ori între un dialect și porțiuni din altul, ori între porțiuni de dialecte	314—321
§ 270. Observații asupra lor	321—325
§ 271. Fenomene la care avem a face cu caractere specifice fiecărui dialect a parte ori cu caractere specifice unei porțiuni dintr-un dialect	325—330
§ 272. Observații asupra lor	330—338
§ 273. Deosebirea dintre limbă și dialect. Chipul cum se desfac dialecte și limbi deosebite dintr-o limbă primitivă unică oarecare. Legătura dintre limbă, societate și rasă. Cum se poate proba rasa prin limbă. Așa numitele dialecte dacoromîn, macedoromîn, istoromîn sînt dialecte ori limbi?	338—383
Nota. Eventual amestec al poporului romîn primitiv cu diferite neamuri de oameni altele și eventuale rămășiți dela acele neamuri de oameni (Slavi, vechi Germani, Pecenegi, Cumani) în limba romînească și în toponimia romînească	343—379
§ 274. Constatări pe baza faptelor expuse la paragrafele 261—273	383—404
§ 275. Invățăturile, pe care ni le dă limba romînească prin sunetele ei asupra istoriei poporului romînesc din timpurile originii acestui popor	404—407
Capitolele XIII, XIV, XV. Din istoria formelor gramaticale și a cuvintelor limbii romîne	407—555

	Pagina
Capitolul XIII. Macedoromîn fără meglenit	407—464
§ 276. Forme nominale	407—413
§ 277. Forme pronominale	413—414
§ 278. Forme verbale	414—443
§ 279. Adverb	444—446
§ 280. Prepoziții	446
§ 281. Conjunții	446—447
§ 282. Cuvinte	447—462
§ 283. Poziția cuvintelor	462—463
§ 284. Influență din partea limbilor străine asupra sunetelor	463—464
Capitolul XIV. Meglenit	464—489
§ 285. Forme nominale	464—467
§ 286. Forme pronominale	467
§ 287. Forme verbale	467—482
§ 288. Adverb	482—484
§ 289. Prepoziții	484—485
§ 290. Conjunții	485
§ 291. Cuvinte	485—487
§ 292. Poziția cuvintelor	487—488
§ 293. Influență din partea limbii slave asupra su- netelor	488—489
Capitolul XV. Istroromîn	490—555
§ 294. Forme nominale	490—496
§ 295. Forme pronominale	496—497
§ 296. Forme verbale	497—535
§ 297. Adverb	535—537
§ 298. Prepoziții	537—538
§ 299. Conjunții	538
§ 300. Cuvinte	538—551
§ 301. Poziția cuvintelor	551—553
§ 302. Influență din partea limbii croate asupra su- netelor	553—554
§ 303. In istroromîn se amestecă cu limba romîneas- că membre de propoziții și propoziții întregi croate	554—555
Capitolul XVI. Invățăminte trase din istoria formelor limbii romîne pentru originea Romînilor	555—570
§ 304. Fenomene la care dezvoltarea limbii romînești s-a făcut fără influență din partea limbilor străine	555
§ 305. Observații asupra lor	555—558

	Pagina
§ 306. Fenomene la care dezvoltarea limbii românești s-a făcut prin influință din partea limbilor străine	559
§ 307. Observații asupra lor	559—564
§ 308. Invățăături trase din faptele expuse sub paragrafele 304—307	564—567
§ 309. Constatări din punct de vedere al arhaismului fenomenelor	567—569
§ 310. Invățăăturile, pe care ni le dă limba românească prin formele și cuvintele ei asupra istoriei poporului român din timpul originii acestui popor	569—570
Partea III. Ce spune limba albaneză	571—802
O listă de scurtări și câteva observații ortografice	571—574
Capitolul XVII. Asămănări și deosebiri între limba română și cea albaneză	575—761
§ 311. Asămănări fonetice	575—581
§ 312. Cum se pot explica asămănările acestea	581—586
§ 313. Concluzii geografice	586—587
§ 314. Deosebiri fonetice	587—596
§ 315. Asămănări morfologice și sintactice	596—626
§ 316. Cum se pot explica asămănările acestea	626—629
§ 317. Concluzii geografice	629
§ 318. Deosebiri morfologice și sintactice	629—630
Nota. Deosebiri psihice între Români și Albaneji	629—630
§§ 319-335. Asămănări și deosebiri lexice	631—761
§ 319. Cuvinte latinești ori latinești populare, pe care le posed în comun limbile română și albaneză	631—658
§ 320. Cuvinte române și albaneze, care au numai etyma latinești înrudite	658—662
§ 321. Care dintre cuvintele românești de sub §§ 319, 320 se găsesc numai în dacoromîn	662
§ 322. Cuvinte latinești și latinești populare, pe care le posed în comun limba albaneză și dialectul macedoromîn, dar care lipsesc în dacoromîn	662—665
§ 323. Cuvinte latinești ori latinești populare, care se găsesc în limba albaneză, dar lipsesc limbii românești	665—676
§ 324. Care cuvinte latinești ori latinești populare, din cele care se găsesc în dialectul dacoromîn și în limba albaneză, lipsesc celorlalte limbi romanice	676—677
§ 325. Materialul de sub §§ 319—324 este sufici-	

- ent, pentruca pe baza lui să poată cineva trage concluzii 677—678
- § 326. Constatări cu privire la număr, la sunet, la înțeles, la împrumut dintr-o limbă în ceialaltă, pe baza materialului de sub §§ 319—324 678—691
- § 327. Alunecări de înțeles analoge, care au loc la cuvinte, nu de origine latină, românești de o parte, albaneze de altă parte 691—694
- § 328. Cuvinte nu de origine latină, pe care le au comune limbile română și albaneză 694—743
- § 329. Clasificarea materialului de sub § 328 743—749
- Nota. Greutatea de a hotărî că cuvintele ar fi băstinașe ori că ar fi împrumutate dintr-o limbă în ceialaltă, și inanitatea corespondențelor de sunete dintre limbile română și albaneză constatate pe baza unor precipitate hotăriri 744—746
- § 330. Cuvintele din grupurile de sub § 329 care există și în celelalte dialecte românești, nu numai în dacoromîn 749—752
331. Rezultate, din punct de vedere al obârșiei și al împrumutului dintr-o limbă în ceialaltă, căpătate din inspecția grupurilor de sub § 329 752—757
- Nota. Observații asupra împrumuturilor de cuvinte din romîna în albaneza și din albaneza în romîna, de care vorbește Capidan în Raporturile albano-romîne, Dacoromania II 754—757
- § 332. Raportul dintre numărul cuvintelor împrumutate și alte împrumuturi pe care le-ar putea face o limbă dela altă limbă 757—758
- § 333. Cum se pot explica asemănările pe terenul lexical dintre limba romînă și cea albaneză, și ce valoare pot avea părerile învățaților asupra asemănărilor acestora, dacă se ține socoteală de raportul stabilit la § 332 758—760
- § 334. Netemeinicia unor presupuse împrumuturi pe terenul morfologic și sintactic, pe care le-ar fi făcut limba romînă din limbile albaneză, greacă, slavă neobulgară și uraloaltaică a Bulgarilor 760—761
- § 335. Concluziile care se pot trage din întreaga discuție asupra materialului lexical cu privire la

	Pagina
legăturile etnice și istorice dintre poporul român și cel albanez	761
Capitolul XVIII. Cine sînt Albanezii?	761—802
§ 336. La ce grup de limbi indogermane aparține limba albaneză	761—762
§ 337. Influența limbii latine asupra limbii albaneze	762—763
§ 338. Timpul cînd a încetat influența limbii latine asupra limbii albaneze	763—767
§ 339. Raportul din punct de vedere al romanizării dintre popoarele român, dalmat și albanez	768—770
§ 340. Concluzii geografice și istorice asupra Albanezilor trase din gradul lor de romanizare	770—771
§ 341. Presupuneri asupra originii Albanezilor s-au făcut, unele pe nimic bazate, iar altele bazate pe ceva	771
§ 342. Albanezii ocupă un teritoriu pe care au trăit Illyrii, ei ar fi deci Illyrii și limba lor ar fi illyră	771—773
§ 343. Combaterea părerii de sub § 342	773—777
§ 344. Există asemănări de cuvinte între limba albaneză și limbile illyră și thracă	777—784
§ 345. Asemănările dela § 344, macarcă problematică de cele mai multe ori, nu se pot contesta	784—785
§ 346. Presupuneri asupra originii Albanezilor bazate pe asemănările dela § 344. Netemeinicia lor	785—788
§ 347. Cum s-ar putea constata eventuale asemănări de sunete între limba albaneză și cea illyră	789—791
§ 348. Asemănări și deosebiri de sunete, care s-ar constata din inscripțiile messapice între limba messapică și cea albaneză	791
§ 349. În ce raport se găsesc din punct de vedere al sunetelor limbile română și albaneză cu limbile romanice din grupurile apenino-balcanic și illyro-romanice	791—796
§ 350. În ce raport se găsesc din punct de vedere al cuvintelor limbile română și albaneză cu limbile romanice din grupurile apenino-balcanic și illyro-romanice	796—798
§ 351. Albanezii sînt Pannoni	799—801
§ 352. De unde vine numele <i>Arbăr</i> , pe care și-l dau Albanezii din Grecia și din Italia	801—802
Adaos la bibliografie	803—805
Indice	805—821